

Szerkesztési iroda:

uri-utca, Lukács-ház 9. sz. alatt
balra, hová a lap szellemi részét
illető közlemények intézendők.
Bármentetlen levelek csak ismert
kezektől fogadtatnak el.

Kiadó hivatal:

Réthy Lipót könyvnyomdája, hová
a hirdetések, előfizetési pénzek és
kiadásra küldött panaszok bérmentv
intézendők.

ALFÖLD

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési feltételek:

Helyben:	Vidékre:
Egész évre 12 ft	Egész évre 14 ft
Fél évre 6 ft	Fél évre 7 ft
Negy. évre 3 ft	Negy. évre 3.50.

Hirdetmények díja:

6 hasábos petitsor egyszeri hirde-
tésnél 6 kr. s minden következő-
nél 4 kr. Bélyeg-díj külön 30 kr
Nyilt-tér sora 15 kr.

Arad, május hó 11.

(=) A törvényhatóságok és községek rendezéséről szóló törvényjavaslat megjelene-
sége óta sajátságos forrongást veszünk észre, nem annyira a törvényhatóságokban magukban, melyek egy-kettő kivétel-
ben bizonyos fatalistikus közönytől s néma tétlenségben fogadják az életérde-
keiket illető rendezési kísérleteket — de a
pártok különböző árnyalatu hírlapi köz-
geiben. E forrongás, e szenvedélyes tá-
madó s védelmi harc azt látszik bizonyítani,
hogy egyik párt sem jutott még teljes
megállapodásra nem annyira az e javas-
lattal szemben követendő irány, mint in-
kább ama kikerülhetlen pozitív alapelvek
s közmegegyezésre fogantatható részle-
tekre nézve, melyeket a parlament nagy
többségével elfogadtatni s egyszersmind
az önkormányzat exigitáit a felelős kor-
mány akadálytalan hatáskörével össz-
hangzathoz hozni, a fő legtöbb s legfonto-
sabb feladatot képezi.

Lapunk eddigelé csak a szabad kir.
városok helyzetének illusztrálására szorit-
kozott, mely bekövetkeznék, ha a tör-
vényjavaslatban foglalt s e városok s ez-
zel az értelmiség önkormányzati szabad-
ságát megszorító, de sőt veszélyeztető
egyes cikkelyek törvényre emeltetnének.
E tekintetben határozottan körvona-
loztuk az álláspontot, melyet a javaslattal
szemben elfoglalunk; de a megyei tör-
vényhatóságokat illetőleg még egy szóval
sem nyilatkoztunk, ily óriási, hazánk
egész beléletét magában felölő intéz-
ményt nem tartván lelkiismeretes dolog-
nak egy puszta elolvasásra fölmagasztalni
vagy — mi oly könnyű volna — indoko-
latlanul elítélni.

Az ügy fontosságát megillető elfogu-
latlansággal elmondandjuk részletesen a
megyei törvényhatóságok ujjárendezését
célbavett törvényjavaslatra vonatkozó
igénytelen nézetünket is; addig is nem
tartóztatjuk magunkat Kossuth La-
josnak ez irányban megjelent s mai szá-
munkban szintén közölt levelére már ma
néhány megjegyzést tenni.

E levélben a törvényhatóságok cél-
bavett szervezése talapzatául a korlát-
lan népképviselet elvének alkal-
mazása kívántatik. Ez tagadhatatlanul szép
s népszerű elv, a demokratia meghamisít-
lan tartalma: de mi ily széles alapot nem fo-
gadjuk el, nem fogadhatjuk el, mert 1870-et
irunk, és nem Olasz-, Francia-, vagy
Német-, hanem Magyarországra
b n vagyunk. A Kossuth elvei szerint
alakított törvényhatóságok kis republi-
kához hasonlóan szabad megyékké vál-
nának: de magyar megyék nem lé-
teznének. Nem csak nemzetiségünk, de ér-
telmisségünk általában is veszélyeztetve
lenne.

Népünk mai műveltségi fokozata mel-
lett merész phantasia kell hozzá, remélni,
miszerint a korlátlan népképviselet alap-
ján azon elemek tulsúlyra vergődhesse-
nek, melyeknek kizárólagos öntudatos ér-
dekükben fekszik, az állam érdekeit
a partikularistikus legnagyobb részt rut-
önzésből eredő igényeknek elébe tenni;
önámítás hinni, miszerint az ily alapon
létrejött bizottmányokkal (megjegyezzük,
hogy itt kizárólag csak a megyékről szó-
lunk) a legfőbbkétebb parlamentáris kor-
mány csak félévig is kormányozni tudna.
Ha jelenlegi megyeink számtalan örök-
lött s a mai kor keretébe illeni nem képes
ferdeségeikkel a felelős kormány mellett
fenn nem állhatnak, még kevésbé állhatna
fenn bármely kormány Kossuth megyéi
mellett.

Szó sincs róla, hogy számos lényeges
hibák rejlenek, kivált az önkormányzati
és egyéni szabadság szempontjából, az
előterjesztett törvényjavaslatban; de any-
nyira feltjük államiségunkat s nemzetisé-
günket, miszerint, még ha korlátlanul vá-
laszthatnánk is a megjelent törvényjavas-
lat és a Kossuth elvei szerint szervezett me-
gye között, mi föltétlenül amazt választá-
nók. Lehet, hogy ez kislelkűség, elfogult-
ság, de a mindinkább fölmerülő jelensé-
gekből vonható következtetések in d o k o l j á k
ezen elfogultságot. — Közvet-
len szemléletből ismerjük a volt és a mai
megyét, folyton érezzük azon társadalmi s
politikai légáramlatot, mely rozsló palás-
tolt célzatok létezése s i k e r e s m ű -
ködéséről győz meg bennünket: s azért
szükségesnek véljük oly megyei szerve-
zet megállapítását, mely gátolja ugyan a
kormány jogtalan tulterjeszkedési hajla-
mait, de egyszersmind biztosítékul szol-
gáljon a magyar állampolgárnak a m e g y e
terrorismusa ellen.

Jelen hazánkfia azon távlatból itéli
meg népünket, hol a legélesebb szem előtt
is elmosódik vagy összefut amaz ür, mely
hazánk s államiségünk és számos közvet-
len környezetünket képező elemek inten-
tíói közt örvény gyanánt táton; ezen ürt
a k o r l á t l a n népképviselet elvével át-
hidalni nem lehetséges, vagy ha igen, oly
híd volna ez, mely mihelyt reá lépne, k
leszakadna alattunk, s mi az örvényben
elmerülnénk.

A mily határozottan ellenezzük azon-
ban a Kossuth nézetének megfelelő k o r l á t l a n
népképviseleti alapot, (mert a
lévélben nyilatkozó intenciói szerint azt
másnak nem nevezhetjük) — ép oly fi-
gyelemre méltó, s pártolhatóan vél-
jük egy o r s z á g t a n á c s (senatus)
létesítésére célzó törvényjavaslati
tervét, mely a jelenlegi elavult felsőhá-
zat volna hivatva fűdvén pótolhatni.
Kossuth ezen eszméje igen megérdemli,
hogy a törvényhozó testület és hazai sajtó
behatóan foglalkozzék azzal.

Végre mondanunk is fölösleges, hogy
abban is teljesen osztjuk Kossuth nézetét:
miszerint a választási jog az írás és olva-
sás tudásától legyen föltételezve, valamint
hogy a népnevelés az iskolákra nézve in-
gyenes és kötelező legyen.

Csak ha e két utóbbi postulatum ha-
zánkban v a l ó s á g g á l e t t, remélhetők,
hogy a népképviseleti alap Kossuth mér-
vének megfelelőleg idővel kiterjeszthet-
tük; előbb azonban ez veszélyes lenne
nemzeti, politikai s társadalmi tekintet-
ben is.

Pest, május 10.

(?) A központi bizottság ma délből 1 órakor
ülést tartott, és tárgyalás alá vette a förendi ház-
nak az állami számvevőszékre vonat-
kozó törvényjavaslaton tett módosításait. Miután
az osztályok többsége, névszerint öt osztály, nem
fogadta el a módosításokat, a központi bizottság
is szintén elvetette, előadól csanádi Sz o n t a g h
Pált választván.

A baloldali kör értekezletén, a szélső baloldal
a megyei rendezés tárgyában egyesülendő küldöt-
ségének bejelentése után (Irányi, Madarász,
Schwarz, Henselmann, Kállay) a határvideki
quota vétetett tárgyalás alá, melyre nézve az ér-
tekezlet azon egyhangú véleményét nyilvánítja,
hogy miután a közös minisztérium követelésének
semmi jogi alapja nincs, a törvényjavaslatot még
tárgyalás alapjául sem fogadják el.

A Deák-körnek ma este 7 órakor
tartott értekezletén a m u n i c i p i u m o k ren-
dezéséről szóló törvényjavaslat kérdése forgott fenn.
Megállapodás abban történt, hogy egy bizottság-
hoz utasittatik a törvényjavaslat, s erre az érte-
keztet tagjai osztályokra oszolván, rögtön ki is
jelölték az illető tagokat, minden osztályból hár-
mat, szám szerint összesen 27 tagot.

Azután az állami számvevőszék ről
szóló törvényjavaslaton a förendi ház által tett
módosítások kerültek szűnyegre, s a miniszterelnök
előadása után Deák beszélt, a módosításokat
a jelenlevők elfogadták.

A h o r v á t o r s z á g i b á n által a zá-
rábi országgyűlés elé terjesztendő és az úgyne-
vezett politikai büntényekre vonatkozó törvény-
javaslat iránt a horvát, slavon, dalmát kir. mi-
niszter oly eszélből tette magát érintkezésbe az
igazságügyi m. kir. miniszterrel, hogy ezen tör-
vényjavaslat az ebbeli magyarországi törvény-
nyel a legjobb összhangzathoz hozassék. Bár ezen
nézetet az igazságügyminiszterium tökéletesen
osztja, mégis minthogy a hozandó új büntető tör-
vény alapelvei még végleg megállapítva nincsenek,

nem tehetett egyebet azon ígéretnél, hogy a ma-
dan bemutatandó büntető törvényjavaslat ide-
vágó részenek szerkesztésénél a kívánt cél el-
érésére kiváló figyelmet fog fordítani.

Az „Aarad-vidéki tanítóegylet”
közgyűlése.

(Folytatás.)

Arad, május 11.

Elnök által megnyitvatva a gyűlés, a „dél-
magyarországi tanító-egylet” szövegével történt
napirendre térés; melyre az aradi tanítótestület
helyi viszonyokhoz alkalmazott „hozzászólása”
terjesztett az egyleti gyűlés elé, mely felolvas-
tatván, tárgyalás alá vétetni határozottatott. Pon-
tonkint felolvasatván, a következőkben történt
megállapodás: Az első pont szerint kéressék meg
az országgyűlés annak kimondására, miszerint a
tanítók községi tisztviselők, hogy tudhassák ma-
gukat állásukhoz méltón osztályba sorozni.

Nagy József ur indítványozza, hogy e fölter-
jesztést megelőzőleg az aradi tan. testület keresse
meg Arad városát ennek kimondására.

Szűcs József állami tisztviselővé kívánná ki-
mondani; valamint Némethi Károly ur is, más
előbbre haladt nemzetek példája szerint.

Somogyi József helybeli tanító ur nem óhaj-
tana centralisatiót, — a tanító község által vá-
lasztatván, községi tisztviselő legyen.

Kovács Ferencz kisperegi tanító ur ugyan e
véleményen van; valamint

Zadravay Ödön ur előadja, hogy autonó-
mus kormányformában nincs kinevezés, hanem
választás, azért községi tisztviselő legyen.

Simay István azon kérdést állítja fel, misze-
rint, ha több vallásfelekezet van a községben,
mely felekezetek választják tanítóikat s nem a
község — akkor hogyan lehet községi tisztvi-
selő?

Somogyi József ur válaszol, mikép a feleke-
zetek a község tagjai, tényezői lévén, valamint a
község által, egy a felekezetek által megválasz-
tott tanító is lehet községi hivatalnok.

Györgyösy Rudolf megjegyzi, miszerint a
felolvasott pontban az országgyűlés által nyilvá-
nítottának az ország tanítói községi tisztvis-
előkké; minden felekezeti kérdés elcsúsz.

Az első pont szerkesztésben elfogadtatik.

A második pont magában foglalja a tanító-
kat községbeli és városbeli kétféleképpen s a helyi
igényekhez mérten adni fizetésüket, úgy hogy
anyagi helyzetük elősegítése által életgondoktól
mentve, haladjon hivatásában, és pedig a község-
beli tanítók 600, városbeli tanítók fizetése 800
frtra tétetik.

A harmadik pont szerint, minden 5 év el-
telével 500 frttal emeltesseék fizetése mindaddig,
míg a 600 frt 800-ra s a városbeli tanítók 800
frtnyi fizetése 1000 frtot eléri.

A negyedik pont szerint 30 éves hivatalos-
kódása után minden tanító igényt tarthasson
nyugdíjaztatásra.

Az ötödik pont szerint 30 évi hivatalosko-
dása után a tanító egész fizetését huzza nyug-
díjjul.

A hatodik pont azon tanítókról szól, kik idő
elött munkatehetetlenek lettek — s e tekintetben
a 30 szorgalmi év 6 részre osztandó és pedig úgy,
hogy a nyugdíjkapesség az első 5 év elteltével
kezdődik, mely után fizetése hatodát huzhatja
nyugdíjjul s így tovább annyi hatodát a hány 5
évet munkálkodott.

A hetedik pont a tanító özvegyei és árva-
inak nyugdíjaztatását említi, kik a 6-ik pontban
elmondottakat élvezhetik; megjegyeztetvén, hogy
az árva a 16-ik év elteltéig.

A nyolcadik pont mondja, hogy nyugdíj-
alapra ne a tanítónak különben is szegényesen
adott fizetéséből huzassék le, hanem a kilen-
cedik pont szerint az országgyűlés által tanító-
nyugdíjazási törvény hozassék. E pontokban
történvén megállapodás, a „Délmagyarországi ta-
nító egylet” szövegétől az 1-5, 2-ik s 8-ik pon-
tokban eltérők a nézetek.

Simay István előadja, miszerint e „hozzászó-
lás” kérvényalakban t. Atzél Péter Arad városi
orsz. képviselő által az országgyűlés elé lenne
terjesztendő az egylet felkérésére. Elfogadtatik.

Nagy József ur indítványozza, hogy az
„Aarad-vidéki tanító egylet” szólítsa fel a többi
egyleteket az előterjesztést, pártfogolni, vagy helyi
körülményekhez alkalmazva, hasonló szerkesztve,
az országgyűlésnek benyújtani. Elfogadtatik.

A „szózat” körüli vita befejeztetvén, tisz-
teletbeli tagokul megválasztattak oly egyének, kik
a népnevelés előhaladására fáradszathatlan ügye-
settel nyújtanak segítséget s lelkiükön hor-
dozva e szent ügyet, minden időben annak párt-
ján állanak; mely érdemes egységek a követke-
zők: b. Eötvös József oktatásügyminiszter ur,
nga Bohus Szögyényi Antonia; Atzél Péter Arad
városi orsz. képviselő ur, Nagy Sándor alispán
ur, Hoffbauer Sándor s Papp János tanfelügyelő
urak, Hirschmann József ur, s Román Myron es-
perest ur.

Nachtnébel Ödön ügyvéd ur alapító tagul
jelentkezvén, az egylet által örömmel fogadtatott,
s mint az ügy buzgó felkarolójának elsejét élte.

Györgyösy Rudolf indítványozza, miszerint
a nevelésre már a természetűl a nők levén hi-
vatva, s az alapszabályok értelmében is egyleti,
alapító és pártoló tagokul vétetnek föl, nyoma-
tott felosztásban intézzen az egylet felszólítást,
s kérje az ügy iránt érdeklő viseltető honle-
nyokat az egylet pártoló vagy alapító tagjai közé
lépni.

A jövő egyleti gyűlés megtartásának ideje
1871-ik évi augusztus havára határozottatott.

Az országos tanító-értekezleten megjelenen-
dők képviselni fogják az „Aarad-vidéki tanító egy-
letet.”

Leitich Antal rumlaki tanító ur a vidéki ta-
nítók nevében köszönetet mond az alispán és tan-
felügyelő uraknak, valamint az aradi vendég-
szerető polgárságnak, kik szívesek voltak a be-
érkezetteknek ajtójukat megnyitni, hogy szállás-
sal szolgáljanak; köszönetet mond a szállásolási
bizottmány tagjainak fáradozásukért a végre el-
teti az aradi kezdeményező tankerületet, melynek
tagjait a vidékiek ügybaráti szeretetükbe fogadva
életnek.

Ezek után a gyűlés feloszlott azon jó re-
ményben, hogy megalakulásával erős testté ké-
ződött, mely összevetett erővel igyekezend a nép-
nevelés pályáját virágzóvá s gyümölcsözővé tenni.

Kossuth Lajos levele

a törvényhatóságok rendezéséről,
melyet febr. 17-én, tehát a municipiumok ren-
dezésére vonatkozó törvényjavaslatnak megjelenése
előtt, Irányi Dánielhez intézett, a „M. U.” keddi
számában megjelent.

A szabad levő tárgy felől a következő alap-
igazságokra hívja fel a figyelmet:

1. Ne téveszssek önk szemelőt a különbséget,
mely a törvény és az institutio közt fenforog.
Amaz parancs, mely önmagából nem fejlődhetik.
Emez organismus, mely önfeljűdési eleterével kell,
hogy birjon. Ha nem bir ilyennel, nem alkalmaz-
kodhatik az élet változó igényeihez, tehát nem is
lesz institutio — válik mechanizmussá.

Corollarium! Institutio hatóságát nem kell
feszesen rendezet keretbe szorítani, — a magyar tör-
vényhatóságoknak önkormányzati organumoknak
kell lenni. S az önkormányzat elvének a statu-
tárius jog lényegesen kelleke.

Az angol parlament, a magyar országgyű-
lés institutiójuk a k'fejlődésüket annak köszönhe-
tik, hogy hatóságuk soha sem iratott körül tör-
vénnyel. Ha a hatalom egyben-másban önkény-
kedni akart, alkalmas időben megmondta a tör-
vény, hogy ez és ez a parlament vagy az or-
szággyűlés hatóságához tartozik (p. az adó-meg-
szavazás), de soha sem mondta, hogy mi az, mire
e hatóság szorítva van, hol végződik?

A megyei rendezés az által nütte ki magát
az alkotmányos élet védőbástyájává, hogy hatósági
köre soha sem lett codificálva.

Ahol „tabula rasa” fekszik a szervező előtt,
ott persze a „charták” kénytelenségek. Hanem
aztán a codificált szabadság hátra is marad az
élet mögött, s lesz belőle belhaboru, mint Ameri-
kában, míg az organicus fejlődésű test fejlék az
élettel, simul az élet igényeihez.

Tehát vigyázzanak önök a codificatióval.
Maradjanak elasztikus elveknél. Törvényhatósági
ügyek önkormányzata — végrehajtó organumai
a törvénynek s az ország kormánya törvényes
rendeleteinek (e szóban nagy bizonyosság van a tör-
vénytelen rendeletek ellen) mely végrehajtást
szabadon választott tisztviselői által eszközlik,
kikkel azonban (ha csak egyes esetben a törvény
másként nem rendel,) a kormány egyenesen nem,
hanem csak a törvényhatóság közönség (köz és
kisgyűlések) által érintkezhetik (ez lényeges).

Továbbá felügyeletet gyakorolnak a közsé-
gek felett, és szabadon tárgyalják a nemzet akár-
mely közérdekeit; az országgyűlésnek petitiók, a
kormánynak felirások, más törvényhatóságokkal
levelezés útján szabadon azokat kifejezik; a tör-
vényhatósági közgyűlések lévén a törvényható-
sági közönség nézetének s közvéleményének nyil-
ványos alkotmányos közgei.

Ha aztán valamely egyes ügynek, mely ek-
kor a törvényhatósági organismusba még nem
volt beillesztve, oda beillesztése kívánatosnak
látszik (mint például én kívánám, hogy a nép-
nevelési ügy oda beillesztessék s a miniszteriális
tanfelügyelő, kik úgy illenek a magyar alkot-
mányos életbe, mint ökök a szemre — alispánok-
kal cseréltesselek fel) azt meg lehetne mondani,
hogy a fentebbi alapelvekben kifejezett hivatáso-
kon kívül, melyeket a törvényhatóságok a mult-
ban is gyakoroltak vagyis „az ország törvény-
hatóságainak eddigi törvényes hatósága az 1848.
III-iki t. cz. 26. §-ának világos rendelete szerint
is, ezentul is teljes épségben fentartatván” még
ezek és ezek is teendőkhöz csatlakoznak.

2) Tekintve a pártok állását a jelen ország-
gyűlésen, nevezetesen azt, hogy nem a kormány
a többség kifolyása, hanem a többség a kormányé
„blindly following the dictates of the faction,
which had the upperhand” — mint Lord Brough-
ham a tudorok idejéből parlamentekről mondja
(fiat applicatio); tekintve azt, hogy egy közös-
ügyes kormány, akár kik legyenek is tagjai, nem-

csak nem akar, de nem is akarhat életre törvényhatósági organismust, — tekintve azt, hogy önkök, kik ily organismust akarnak, magukat az al teljességgel nem kecskésztetik, hogy elveiket törvényre emelik — és tekintve azt, hogy a törvényhozás terme nem cathedra, hanem a politikai taktika mezeje, én megvallom, azt tanácsolnám, hogy önkök, kik különben is 48 asoknak nevezik magukat, a 48-ki törvényhozás szellemét vegyék irányadónak.

No már az 1848-ki törvényhozás teljességgel nem látott semmi összeköttözést, semmi ki egyenlitenit valót a miniszteri kormány és a megyei rendszer között. Bizonyítja ezt az, hogy ugyanazon t. cz. (1848. III.) mely a miniszteriumot felállította, egyszerűsítve kimondta (26. §.) hogy „a törvényhatóságok eddigi törvényhatósága ezentul is teljes épségben fentartandó.” — Nem ideiglenesen, nem addig is, míg rendeztetnének, hanem feltétlenül ezentul is teljes épségben.

Továbbá a 48-ki törvényhozásnak eszeágában sem volt az, hogy a megyék hatóságát és eljárását törvény által kell megszabni.

Mit mond az 1848. ki XVI. cz.?

Rendelkezik arról, hogy mit kell tenni a megyei szervezetnek a közszabadsággal összhangzásba hozatalára.

És hiszen határozza meg ezt az „összhangzásba hozatal” Megmondja az I. §. Egyenesen és kirekesztőleg abban, hogy a megyei szervezetnek népképviselői alapján rendezéséről törvényjavaslatot terjeszsen elő a miniszterium.

Ez az egész. — Hatósági eljárás rendezésének szükségéről nem is álmodott. Az elsőről megmondta a III. cikkben, hogy fentartassék teljes épségben, a másodikat a statutárius jog körébe tartozónak tekintette.

Világos contradistinctiót tett ezekben a megyék és a városok közt. Az utóbbiakra megmondta a XXIII. cz. 25. §-ban, hogy az alatt, míg a törvény részletesen intézkedik, a tanács s a városi közgyűlés ez a hatósággal ruháztatik fel.

A megyékre nézve nemcsak, hogy semmi ilyest nem mond, de sőt a III. cikkben ellenkezőt mond, véglegesen — s ezekre nézve csupán azt látta szükségesnek, hogy a megyék népképviselői alapján constituáltassanak, ép úgy, mint az országgyűlés követi háza népképviselői alapján constituáltatt. De azért, valamint az országgyűlés hatóságát nem kellett codificálni, úgy a megyéket sem kell.

Népképviselői alapszabályra kell fektetni a megyéket; ez által meg lesz az összhangzásba hozatal a közszabadsággal.

Ez a 48-ki törvények szava is, értelme is, szelleme is.

En e mellett maradnék s ezentul nem mennek, ha önköknek volnék.

Ismétlem, a megye nem törvény, hanem institutió. Nem kell annak élet és fejlődési erejét szabályokkal megkötöni, különben (tekintve kivált az országgyűlés keblén ülő közönséges viszony lidérezet) lesz belőle „bureau,” lesz dróton rángatott pallazo, lesz a „hatalom egység” bedrasztirozott armadája, — de nem lesz az élettel fejlődni kellő szabadság szervező organuma.

3) Ismét tekintve a tényleges állapotot, én óhajtanám, hogy mellőztessék az a felelti vita: van-e és mikor a törvényhatóságoknak joga nem teljesíteni a kormány rendeletét?

De az persze nem fog mellőzteni: „A hatalom” biztos levén a többség felől, nem fog a mellőzésbe beleegyezni.

Önkök persze insináltni fognak e kifejezésnek: „a kormány törvényes rendeleteit felelősség alatt végrehajtani kötelesek.”

Erre azt mondanák: igen, de ki határozza meg, hogy melyik rendelet nem törvényes?

Önkök erre azt mondják: egy alkotmány-székert kell felállítani (lásd alkotmánytervetet ön historiájában).

Ezt a többség elveti.

Quid tunc?

Nézetem az, hogy egykor önköknek azt kell mondaní, ha így van a dolog, biztosításról kell gondoskodni, hogy a kormány ne adjon ki törvénytelen rendeletet.

Miben lehet e biztosítást feltálni.

A felelősség elvének minden tisztviselőre, s miniszterekre is beleértve, szabatos törvénynevetelbeptetésében — angol értelemben. — T. i. hogy a miniszterek nemcsak az országgyűlésnek felelősek, (ez csak akkor ér valamit, ha a kormány nem bir többséggel a házban, mégis kormány marad s törvénytelenséget követ el, különben nem ér semmit — pártja nem hagyja el figura docet; a hevesi eset, a mi valóságos partális államcsíny volt... Mégis...) hanem felelő a miniszter, a ki törvénytelen rendeletet kiad, úgy mint a tisztviselő, a ki végrehajtja, e végre alkotmányos bírói szék előtt — minden kinek panaszára, legyen az egyes ember vagy testület, a ki magát a törvénytelenesség által személyében, vagyoniában, polgári jogaiban sértv. érezi. (Olvassák meg önkök többek közt a magyarra is lefordított Lieber „On civil Liberty” X-ik fejezetének 11-ik szakaszát.)

Ha a megyék hatóságának körülírásába becsatkozik az országgyűlés, s a kormány és a törvényhatóságok közt előfordulhat törvényeségi kérdés elintézésé végett egy alkotmány-szék felállítását elveti: egy, a miniszterekre is kiterjesztett felelősségi törvény, a ki jogállapotnak s a törvény uralkmán nélkülözhetlen postulatuma.

Önköknek készen kellene tartaniok egy ily törvényjavaslatot, s ha az alkotmány-szék elvetetik, nyomban beadni a háznak.

4) Én megvallom, önkök helyzetében még tovább mennék, s ha az országgyűlés a törvényhatóságok hatóságának körülírásába becsatkozik, s az 1848. III. cz. 26. §-ának kifejezésével be nem érne — én indítványoznám, hogy a törvényhatóságok képviselői alapján a törvényhozásnak is részeseivé tétessenek az által, hogy a főrendi tábla eltöröltessék s helyébe a törvényhatóságok követeiből álló országgyűlés állítsassék.

Azt mondanák reá, hogy azt nem lehet ily incidentáliter eldönteni.

Jó, és tehát beadnák egy e végre készen tartott törvényjavaslatot, melynek nem kellene hozszunak lenni; p. o.

„Törvényjavaslat az országgyűlés felsőházáról.”

1. §. A főrendi tábla eltöröltetik.

2. §. Helyébe az ország törvényhatóságainak követeiből álló országgyűlés (senatus) állítatik, mely mindazon jogokkal és hatósággal bírand, melyekkel az ezenel eltörölt főrendi tábla bírt.

3. §. A követek száma. Erre nézve az Erdély sok székeire való tekintetből ezt javaslom:

A megyék, székek és kerületek népességük aránya szerint egy, két vagy három követet küldenek az ország tanácsába, kik a közgyűlések által választatnak s általuk vissza is hívhatók.

Azon megyék, székek és kerületek, melyeknek népessége 100 ezeret meg nem halad, egy követet küldenek.

A melyeknek népessége 100 ezeret több, de 300 ezeret meg nem halad, két követet küldenek.

A 300 ezeret meghaladókat, háromat.

Pest városa két követet küld.

A magyarországi többi királyi városok azon arányban, mely az 1847-ki országgyűlésen tárgyalt rendezési javaslatban proponáltatott (nincs kezemenél.)

4) Az erdélyi kir. városokról nem tudok véleményt adni. Számukat sem tudom.

Fiume 1 követet küld.

Horvátország a vele kötött alku bázisán, ha csak más nem kíván.

4. §. A választás és visszahívási eljárás módja.

Voilà tout. Én ezt beadóom. Tudom, nem fogadják el. — De magot vetni a jövőnd számára, hivatása az oly pártnak, mint az önkök — nem pedig apró részletekig belemenni a hatalomegyeségi törekvének megvitatásába és eljárást lecodificáló velleitásaiba.

Schwarz azon javaslatára, hogy a szavazati képesség az irni és olvasni-tudáshoz köttessék, kijelenti K., hogy határozottan vele tart.

— Ez nem census — így végzi — hanem suffrage universel, közmívelődési garantiával.

A népválasztást az iskolák nézve ingyenesnek s kötelezőnek kívánom. S az erről gondoskodást az állam elengedhetlen kötelességének tartom.

Ezt véven alapul, azt mondom: a választás jog; jog gyakorlatlathoz képesség kell.

Ha a status gondoskodott arról, hogy e képességet mindenki megszerezhesse, méltán követelheti, hogy azt joggyakorlatlathoz feltételének is tekintet.

Tehát az elemi iskola-végzést, vagy azon minimum-ismeretek másképeni megszerzését, melyek az elemi iskolában tanítatnak, a választási jog gyakorlatlathoz feltételül szabnám, természetesen ez csak a tankötelezettségi törvény hatása alá eső nemzedéknek értendő.

Határozottan ez a véleményem.

Bécs, május 10.

(t. p.) Potocki ma kezdte meg az értekezést a lengyel pártvezérrel. A meghívottak közt van, Galiciából minden jelentékenyebb politikai egyéniség, úgy hogy a pártárgyakat, ideértve a rutheket is, mind képviselve vannak.

Előbb úgy volt elhatározva, hogy Potocki, ha az értekezés a lengyelekkel véget ér, Petrovval együtt Prágába fog utazni, avégett, hogy a cseh pártvezérrel újabb személyesen felvegye az alkudozások fonatát. Ujabbban úgy állapodtak azonban meg, hogy Petrov egyedül utazék Prágába e hó 12. vagy 14-én. Ha a csehek engedékenységet tanúsítanak, de csakis akkor fog Potocki is oda utazni.

Az értekezés a lengyelekkel valószínűleg az egész hetet igénybe fogja venni.

A cseh lapok nemrég igen barátságos hangon szóltak a lengyelekkel, most azonban, mióta Czartoryski ismertese beszéde nyilvánosságra hoztatott, nagyon elkeseredett hangon nyilatkoznak ellenök, miután azon reményük, hogy a lengyelek is az ő túlzott követeléseikkel fognak egyenlő lépet tartani, megbírsult. Nemcsak az ő-csehek pártlapjai, hanem az ifjú-csehpárt közlönye a „Narodni Listy” is görömbösösközik halmozak el a lengyeleket és fennen hangoztatják, hogy a declaratióban felállított követelményekből egy betűt sem fognak engedni. Ily körülmények közt természetesen nem sok sikert lehet remélni. Sm o l k a utazásától, ki csakis azért szándékozik Prágába menni, hogy megegyezést hozzon létre a csehek és lengyelek közt.

A programmok csak úgy özőnlenek Ausztriában. A csehek és szlovének, a lengyelek külön töredékei, a feudálisok és foederalisták mindnyájan elmáldnak nézeteket Ausztria boldogítására nézve.

Most az úgynevezett „német szabadelvű párt”, is megszólalt. Egy programot tettek közé, a melyben a „szabadelvű” képviselők s a szabadelvű politika körök országgyűlésképviselői egyhangul megállapodtak.

A program némileg eltér az osztrák szélsőbal programjától, melyet Rechbauer képvisel.

A szabadelvű párt — ugymond a program — változatlanul a decemberi alkotmány jog alapján áll; ez alkotmánynak megváltoztatását, még ha szabadsági tekintetben javítás volna is

— csak úgy fogadják el, ha alkotmányos utó eszközlötetett.

Ohajtják az alkotmány szabadelvű fejlesztését, de nem habozó kísérletekkel, ha nem erélyel s egész határozottsággal követett irány által akarják azt eszközölni.

Minden vallási meggyőződés tisztelőben tartatik általuk. A valóban keresztény vallásosságban a szabadság egy hatalmas tényezőjét látják, s a nép vallásos érzületének soha sem lesznek ellenségei. De ezt csak az önálló alóbb klerus függetlensége által hiszik elérhetőnek.

De ohajtják; valamennyi vallásfelekezethez egyenlőséget, s nem vallási ügyekben valamennyi vallásfelekezethez egy állami törvény alá rendelését. Sürgetniök kell tehát a konkordatum teljes megszüntetését, mivel a konkordatum egy vallásfelekezethez különös előjogokat nyújt a többinek rovására.

Az állandó hadsereg nagy számában, s a hadügyi budget roppant nagyságában főként látják Ausztria zilált pénzügyi viszonyainak, s legnagyobb akadályát a nemzetgazdasági előhaladásnak. Az általános hadkötelezettséget csak egy jól szervezett honvédséggel, s lehetőleg rövid szolgálati idővel egyeztetethető s s z e. Ohajtják tehát, hogy komolyan és erélyel törekedjék a b. tanács a hadügyi budget leszállítására; a honvédségi institutióhoz való átmenetre, miután a súlyos adók csak ily módon enyhíthetők kisé.

Ohajtják a birodalmi képviselőnek népies alapokra való fektetését s egyenes választások behozatálát.

Ragaszkodnak német nemzetiségűkhöz. Sem a prágai béke, sem más hatalom nem vakithatja el a természet s a kultura azon erős kötelékeit, mely öket a német hazához köti.

Nemzetiségüknek nem kívánunk erőszakoskodási előjogokat Ausztria más népei fölött. A Magyarországgal kötött kiegyezést az ő alkotmányuk egy részének tekintik, s ragaszkodni fognak hozzá, noha részükre indokolatlan pénzügyi áldozatokkal van kapcsolatban. De ily áldozatokat eem hajlandók többször is hozni. — Galicia bizonyos határok között nyerhet más állást is, de csakis törvényes úton; ők azonban tiltakoznak minden pénzbeli áldozat ellen, mely e czimből reájok háramlana. A cseh declaratiót nem fogadják el, mert az alkotmány alapján állnak, s mert német testvéreik Cseh, Morvaország és Sziléziában a szlovák uralkmán tétetnek ki.

Ezek érdekesebb pontjai a legújabb programnak, melynek némely pontjait a hadügyi budget terhes voltára, s a vallásfelekezetek egyenjogúsítására nézve mi is osztjuk teljes meggyőződéssel.

Tengeraltti kincsek.

Madridban egy idő óta mesés hírek szárnyalnak a V i g o tengeröblében felfedezett roppant kincsekről. Első pillanatra bihetetlennek látszik az egész história, de a legtekintélyesebb lapok is oly komolyan állítják annak valóságát, hogy kell mégis valaminek lenni a dologban.

Egyik madridi lap erre vonatkozólag, következőleg ír: „A spanyol örökösödési háborúban, Angolország és Hollandia tudvalevőleg az osztrák ház mellett harcoltak, XIV. Lajos és Vik Fülöp ellenében. Eugene hg leverte Catenátot, és Villeroynak sem volt többé kilátása a győzelemre. A francziák és a spanyolok azonban egy hajórajt vártak, az indiáktól, mely egyéb drágaságokon kívül 1800 millió reált kellett, hogy hozzon a szövetséges csapatok számára. A hollandoknak tudomására jutott, hogy e kincsezállomány érkezni fog, miért is elhatározták azt, bármibe kerüljön is, lefoglalni. A spanyolok az üldözés elől V i g o tengeröblébe vonultak vissza, és

TÁRCSA.

Keletsvetzi vándorlások.

Z ü r i c h t ö l R e i c h e n a u g.

Zürich, apr. végén.

Hasonlaltal akarván kezdeni sorimat, nagytás nélkül nevezhetem Sveitzot Európa sétányának; mihelyt felöltik a fák zöldjüket, azonnal rajkint özőnlik a civilizált világ ide, s ha valahol, itt lehet is sikeresen népsémi tanulmányokat szerezni. Ha végig lapozzuk a látogatottabb helyek vendégkönyveit, Scandinavia lakói név aláírását ép úgy föltalálhatjuk, mint Athen polgárait; természetesen Albyon szűlőitől legnagyobb számmal vannak mindenütt képviselve, hol a „comfort” nem hiányzik, mert a sveitzi vendéglősök eme kecskészek magukat a Mont-blancra mesés áron is felvitetni, csupán azon okból, hogy elmondhassák, mikép rajta, vagy inkább róla mitsem láttak; de ritkán vetődnek oly helyre, hol ennél sokkal csekélyebb, azonban saját lábain megtett „tour” után, nem nyitja ki frakkos pinczér aajtúkat.

Ez leginkább oka, hogy Helvetia keleti részei, — melyek bátran versenyre szállhatnak a berni felvidék egyes pontjaival, — nem látogatottak annyira, amily mértékben természeti, még mindeddig szűz szépségei — valóban megérdemlenek.

No, de ideje soraim czímére, mely ez előzmények után világosan mondja, hogy a nagysztány eme félreeső zugát tűztem ki vándorlásaim színhelyül tért.

Félmármósan, a megelőző nap élményeitől, melyen a „Sechse-leuten” ünnepele tartatott, szállék hajóra utitársaimmal; a kelő nap bitorlepelt vout a tóra, melyet néhány percz mulva vidáman hasított hajónk a gyönyörűen mosolygó regg s egy még vidámban mosolygó fiatal házaspár, meleg nyelvése, — daczára a hűvös reggelnek, — folyton a fedélzeten marasztalt bennünket, mert hisz az öröm, mely a nócse személyből sugárzott, a hév, melyel férje karjaira dőlt, a kiasugárzás törvénye folytán reánk is árasztott némi meleget, s elmerengve a jövőbe, néhányunknak talán fényes lég-

várakat, s egybefüggéstelen ilynemű boldog órákat tüntetett elé a csalóka képzelet; olyanokat, minők oly illusztrációkban kaphatók, der Traum des Handwerksburschen” — s ehez hasonló címek alatt akármely kereskedésben; merengéseink közben hajónk egymásután érinté a zürichi tó nevezetesebb parthelyeit, miközben mindinkább tünedeztek és lassankint elmosódtak Zürich épületei, míg végre a tó egy kanyarulatánál, hol az Au nevű halom kised felszigetkint nyomul a tó vizébe, bucsut vettek szejmek Zürich és mosolygó vidékétől, és sovároga fordulásnak a mindinkább magasodó ösféjű óriások felé, melyek vendégei remélésnek nemcsakra lehetnek.

Néhány órai utazás után R a p p e l s w i l város előtt kötött ki hajónk, s mi is partra szállánk, utunkat vasúton folytatandó; az időt a legközelebbi vonat indulásáig a város és nevezetességei megtekintésére használtuk fel; a város felett egy, messze a tóba nyuló festői földnyelven a Habsburgok régi, omladozó vára áll, mellette közvetlen a kapucziusok temploma és kolostora, melynek egyik földalatti boltozatában szép rendben elhelyezett szár- és karosított közül gunyosan visorognak a koponyák, kárörvendőleg emlékeztetve a látogatót, hogy nemcsak őra neki is hasonló arcképe lesz; nem sokáig időztünk el gunyos uraknál, kiknek tulajdonosai valószínűleg a vár védelmében szerezték érdemet és szemfödőt.

A vár fölé azért vált az utóbbi időben nevezetessé, mivel kertjében, — mely magas falaktól védve emelkedik ki a tó vizéből, — lőn 1868. augusztus havában, a lengyel száműzöttek által egy emlékoszlop felállitva; egyszerű, de sokat mondó szavak vannak a színtely egyszerű emléktáplazatára vésvé, melyekben ünnepeles óvás történik a zsarnokság ellen, melynek tulnyomó ereje Lengyelországot legalább egy időre megsemmisít; szebb helyet s egyuttal alkalmasabbat alig találhattak volna e szobornak felállitói; egyfelől az ódon vár, melynek egykori birtokosai is részesek a szerencsétlen nemzet elnyomásában, s erre nézve keserű szemrehányásként áll a tulagy-szerű, mondhatni disztelen emlék a magas tornyok mellett, mintegy mutatva az aránytalanságot, melyet az oly nagy — még romjában is hatalmas — terő ellenében, a kised nemzet tehetése képzett; — másfelől a lejtős hegyektől szegélyezett sima tó terül el szejmek előtt, melynek

szelid, mosolygó tekintetű vidéke még ama lát-szólag jövőtlen sorsban is, mely ez ideig a sokat szenvedett nemzetnek osztályrészül jutott, — reményre int s szebb jövőndt jósol.

Hamar megváltunk e szomorú helytől, melyen egy halott — talán csak tetszhalott — sarkóvét szemlélük, melynek körében oly szomorú emlékek, jó hogy már csak emlékek — ébredtek föl keblünkben.

A vonatra ülve, mely egy darabig a tó mellett, melyen itt egy 4500 lábnyi hosszú, alig 2 ölnyi széles kárftalan hid vezet Switz kantonba, majd szántóföldeknek keresztül, melyeken törpe tengetit látam, — az első Linztől idáig, — meglepő azon szorgalom, melylyel itt a szegény nép sovány földjét termékenynyé törekszik tenni; minden darabka földön csatornászkák, réttözések vannak alkalmazva, pedig vajmi kevés sikerrel a mi alföldi termőföldünkhöz képest; utóbb a Linth csatornához közelgett vonatunk, mely a wallenstädti tó felez vizét a zürichbe önti; e csatorna egy családunk — az egyedülnek Helvitiában — adott előnevet; a Linth folyó medre a mult század vége felé rohanó vizáráktól sziklák s kötömbökkel betemetvén, a megtorlott viz igen gyakran előnté a szűk völgyet, tömérdek kárt okozva a szegény népnek, mely már-már kiköltözni akart.

Ezt meggátlandó, egy zürichi derék polgár, E s c h e r Konrád végzéssé emeltette a csatorna létesítését, melynek mind építési nehézségeit, mind másfél millió frankra menő költségeit jobbadán maga viselte; fáradozásait, áldozatkészségét kellő siker koronázta, mivel a folyó árvizment lett s a biztosított lét. A nemeslelkű fáradozót házája hála jutalmazta, mely neki s családjának a „von der Linth” előnevet ajándékozta; egy nemzet elismerésén és halálján alapul e nemesség, nincs e család nagyszavú királyi okmányok által megkülönböztetve, — s mégis mennyivel becsesebb e 3 szava cím, bármely főnemessé vagy hercegi család, lapokra terjedő mellékneveinél mert hisz ez ezek akaratából adatott, míg ama soknemű méltóságoknak meg lehet, hogy egy gyűlölt egyén percznyi szeszélye adott még gyűlöttebb létet.

(Folytatása következik.)

B O L S K Y L A D I S L A S kalandja.

— Regény. —

Írta: Viktor Cherbuliez.

(Folytatás.)

X.

Ismét leültem. Az orvos körülöttem forgóldék. Itt egy fej, mely ép oly szenvedélyes mint megindító; amint ezt a nyakszirtnek rendkívüli kifejtettsége bizonyítja; ehez még azt jegyzem meg, hogy inkább képzőldő, mint érzéki. Ezen fej a gyönyört szenvedélyesen szeretheti; de esztelenségek, érzélgés, bizonyos ideáli inger, szinte agyremei közé tartozik...

Azonban létezik itt egy akarat; oly akarat, mely ha egyszer a szenvedély által megindítatik, egyenesen előre halad, mint az ágyugolyó, és az élet falán réseket csinál.

Itt benn — folytatás az orvos — egy kápolna létezik, melyben a gyertyák sohasem aludnak el. Kit imád ön most? Istent-e vagy egy nőt? Nem tudom; de ha megengedi nekem, hajlandó vagyok hinni, hogy önnök oly anyja van, ki Istent úgy szereti, mint kedvesünket szeretjük, és egy atyja, ki fiatal korában a nőket ájtossággal imádá, miként egy ájtatos a jó Istent imádja.

— Atyám meghalt, szakított őt félbe szárazon; beszéljünk csak magamról.

— Vagyis inkább ne beszéljünk többet erről, mondá az orvos, mert itt a ful mögött egy második magasodást vettem észre, mely rémületbe hoz engem.

— Folytassa csak, feleltem. Milyen pup ez?

— A rombolás és gyilkolásnak pupja ez, és boszankodom, mivel az roppant nagy.

— Mi annyit jelent, feleltem a székéről fel-emelkedvén, hogy egy nőt imádni fogok, és végre meg fogom őt ölni. Az nem lesz az én hibám, így akarja koponyám.

— Nem tűlnék függ, mondá az orvos komolyan, koponyáink alakját képezni; de tűlnék függ az alkalmakat kerülni.

— A legegyszerűbb az, mormogá Lévíz grófné, kimondani, hogy a phrenologia nem az evangélium igéje. — Ezen szavaknál legyőztem keresztül rám tekintett, és ezen tekintet fejemet lángba burkolá.

velők együtt Chateau Renault francia tenger-nagy is. Az angolok és hollandok azonban csak-hamar megérkeztek az öböl elé, s míg a harc a tengeren megindult, a spanyol tenger-nagy Valesco, igyekezett az értékes szállítmány biztos-ságba helyezni. Ekkor azonban az angol tenger-nagy „Torbay” hajóval egyenesen a kincsekkel megterhelt gályákat fogta támadás alá.

A francia tenger-nagy azonnal észrevette, miszerint a hajók azon veszélyben vannak, hogy az ellenség zsákmánya leendnek; miért is halad-ékalanul Valesco „Almirante” hajójának fedél-zetére sietvén, ott ezzel egyetértőleg elhajárza, a kincseket a tengerbe süllyeszti, nehogy az ellen-ség kezeibe kerüljenek. Ez meg is történt. A gá-lyák felgyújtattak, és a mesés kincsek, melyek ezer és ezer rabszolgát keserves izzadságával sze-reztettek, a habok közt tűntek el. — Nemrég azonban alakult egy francia társulat a végeit, hogy ez elsőlyesített kincseket kiszedje a tenger fenekéről. Három hónapon át tartott szorgos ku-tatás után csakugyan sikerült is, az elsőlyesített tárgyak hollétét felfedezni. Legelőször is az „Al-mirante” hajó huzatott fel, melyben mindenféle értékes tárgyat találtak, és pedig a legjobb álla-potban. A legfontosabb része a vállalatnak tehát már sikerült.

Most még egyenkint felkellend huzni az el-sőlyesített gályákat. — A spanyol kor-mány a kincseknek egy harmad-részt fogja kapni, mely az ideigle-nes kormányt a zavart pénzügyeket illetőleg igen nagy segítségére leend, és lehetővé teendő az adók leszállítását is.

Távirati jelentések.

Páris, május 9. A Chateau d'Eau-laktanya-ban 1652 igennel, 1133 nemmel szavazott. — Az ország határain belül lévő helyőrségek szavaza-tának tudalévő eredménye: 219,200 igen és 36,598 nem. Az összes eredmény, a még hi-ányzó 8 arondissement kivételével így áll: 7 mil-lió 105,000 igen, 1 mil. 415,000 nem.

Stuttgart, máj. 9. A király sógora Fri-gyes hg meghalt.

Lemberg, máj. 9. Smolka és Ziemialkow-sky pártja közt a közeli választások kérdésében értekezések tartottak. Az eredmény az, hogy a választásoknál leendő közös eljárásban állapo-dtak meg.

Páris, máj. 10. Tegnapi este zavargások törttek ki. A Faubourg du Templen egy nagy cso-portozat vonult keresztül, — rákezdvén a „Mar-seillaise”-t és ismételtén ezt kiálták: „Éljen a köztársaság!” — Erre 3 omnibust forgattak fel és torlaszt raktak, mely azonban csakhamar szét-hányatott. Egy osztály vadászróvid időn elzavará a csoportot a Faubourg du Temple-ről; egy má-sik torlaszt a Rue Folie Méricourt-on állítottak, a hol két omnibust forgattak fel. A párisi gárda azonban csakhamar hatalmába vevé ezen tor-laszt is.

Számos utcán a gyerkőcök ezt kiáltá: „Éljen Rochefort!” Ezen városnegyednek összes boltjai be voltak zárva. — Egy harmadik torlasz a Rue Menauban lőn felállítva. A Boulevard Viletten a városi rendőrség zavart szét egy átvonuló zajongó csapatot. A Chateau d'Eau-laktanya előtt egy ka-tonai csapatosztály támadott meg egy nagyszámu tömeget, hogy a tért kitisztítsa, mely alkalom-mal egy főkolompós súlyosan megsebesült.

Egy katona, ki a laktanya előtt őrt állott, hir szerint eltűnt; egy másik meg a zajongókhoz ment át, azonban e szökevényt a városi porosz-lók elcsípték. — Nehány csoport a Luxembourg-kert előtt azt kiáltá: „Éljen a hadsereg! Éljen Ro-chefort!” — A departementokban teljes nyuga-lom uralkodik.

Bécs, május 10. Bosniából érkező hírek szerint, a török hatóságok egy, a mahomedánu-sok ellen intézett nagy szílván összeesküvésnek jöt-telétől tartanak. — Richardettel most visszatértem La Tour-ba, a nélkül, hogy az uton csak egy szót is vá-lottunk volna. A Jasmin-ba érkezvén, monda: „Akarja, hogy az Oberlándba utazzunk?” — Elebb erre magamat elhatároznom kell. Ma ez már lehetetlen.

Még néhány lépést tett; végre fejszöválva monda: Még hagyján, ha ez a miloi Venus lenne! de azorszon véve, nem is szép.

— Még rosszabb ennél, mondom neki moso-lyogva; különben nem tudom, mint vélekedik ön bölcsészete; de minden ami igaz, az megmagya-rázhatalan.

XI.

Mánap reggeli közben a levélhordó három levelet hozott. A három közt egy volt, melynek címét nem is kellett előlvasnom és már tudtam, kitől jött. Magam elé tettem, utóljára hagytam.

A második levélre függesztém tekintetemet; az írás nem volt előttem ismeretlen; szívem do-bogott. Az asztal elhagyám és egy ablak mélye-désében következő levelet olvastam:

„Szükséges uram, hogy ön előtt egy vallo-mást tegyek, mely nagy önküldembe került. Szeszélyből és önkéntesen ejtém le tegnapi legye-zőmet. Barátaim egyike, ki nem kímél engem, állítja, hogy vannak napok, melyeken ragadozó vagyok. Ezen esetben azon állatokhoz hasonli-ték, kik a vértől izzonyodnak, de ha őket egyszer kényszerítették azt megizelni, ozentul csak az kell nekik. Az elbeszélés, melyet nekem azon ve-zélyekről tett, melyeknek magát kitette, hogy számomra egy virágot szekithasson, megindítá szívemet. Ragadozó vagy nem, szívem nincs min-dég annak tudatában, mit cselekszik vagy mit akar. Magyarázza ezt meg magának tetszése sze-rint, önnek ahoz joga van; de ön látni fogja, hogy veszélyes barátságomat keresni. Ha önnek volnék, azt mondanám magamnak: Nem fogom azon nőt többé viszonlatni; ez lesz tana a legjobb boszu.”

Felbontam a harmadik levelet. Csak követ-kező ismeretlen kéz által írott szavakat tartal-mazá:

„Ha ön azt elérné, miután vágyódik, az em-berek legszerencsétlenebbike volna.”

(Folytatása következik.)

tek nyomára; számos befogatás és véres összeít-közéstől tartanak a keresztények és a törökök között.

Páris, május 10. A tegnapielőtti szavazás-hoz pótlólag jelentik: Toulonban 4306 igen, 5389 nem, Brestben 3426 igen, 7807 nem, Angersben 4822 igen, 5135 nem, Cherbourgban 2253 igen, 4058 nem, Creuzotban 1837 igen, 3723 nem, Havreban 25,550 igen, 11,273 nem. (12,823 nem szavazott); a bresti helyőrségből 798 igen és 519 nem, a bresti tengerészcsapat-ból 2141 igen és 853 nemmel szavazott.

A párisi katonai helyőrség egy teljes negyedrészre „nem”-mel szavazott. Az ország minden jelentékenyebb városában a császár ellen szavaztak.

Páris, május 9. Az összes miniszterium beadta lemondását. Olivier egy új kormány ala-kitásával van megbízva. Valószínű, hogy Chev-an-dier de Valderome megmarad a kormányban.

Girardin fölszólítja a leendő minisztereket, hogy a plebiszcitust „győzelmet” (!) a bámuló kül-földdel szemben is érvényesítsék.

Bécs, május 10. A mai „Presse” szerint, az angol kormány a görög kormány elbocsátá-sát sürgeti, s Anglia tényleges közreműködésé-vel az egész ország purificációját követeli; szó van róla, ezen idő alatt az alkotmányos szabadságo-kat felfüggeszteni. A király egész családjával ne-hány óra külföldre távoznék, s az ideiglenes dic-tatúrával fennebbi rendszabályok kivételére János hg., a király nagybátyja rubáztatnék föl.

Legujabb.

Bécs, május 10. Mint a „Presse” jelenti, báró Widdmann már nem mi-niszter.

Páris, május 10. A plebiszcitum feletti szavazás összes eredménye, Algir kivételével, így áll: igennel szavazott 7,210,696, — nem-mel 1,530,610. A ka-tonaság közül 25,000 szavazott nem-mel; 1851-ben 33,090 volt a nem-mel szavazó katonák száma.

Bukarest, május 10. Az első va-sutvonal Brailából indulva két mértföld-nyi távolságnyra haladt Buzeochoz. A bu-zeo-bukaresti vonal júliusban nyitattik meg.

Páris, május 10. Azon hir, mintha Napoleon császárra lőttek volna, börzei kacskán bizonyult.

Bécs, május 10. Widdmann báró vis-zsalépésének hire valótlan.

Császári kézirattal Beust gróf a Te-rezia-rend kancellárává nevezetett ki.

Karlovitz, május 10. A mai ülésben Runjanin őrnagy, harmadik mit-rovitzi képviselő is letette mandatumát.

Stratimirovits irata ad acta tétellett. A szerémi választások semmiseknek nyilat-koztattak s új választások rendeltettek el.

Belgrád, május 10. Julia her-czegnő lemondott bold. Mihály fejedelem hátramaradt ingó és ingatlan vagyonára való jogáról IV. Milán és Szerbia javára.

Ujdonságok.

— Lapunk bezártáig a Maros állásáról hi-vatalos tudósítást nem nyehettünk, mert nem ér-kezett. Magán-távírgyőny nyomán Soborsinból d. e. a viz apadni kezdett volna. — A hatóság egy állandó bizottságot nevezett ki a szükséges védműveletek megtételére. A part feloszva, bizottmányi tagok felügyelete alá helyezettett. A tüzoltókár készségét nyilvánította a veszély elhárítására közreműködni, azonkívül emberek fo-gadtattak a veszélyesebb helyekre szétosztat-tak mentő-eszközökkel ellátva. Legyen szabad reménylenünk, hogy meg fogunk kíméltetni, de tekintünk újmutatásnak, hogy töltésünk, záilpe-ink és védgátaink mindig jókarban tartassanak.

* Pestről írják: Az igazságügyminiszter be-mutatta a Deák-körnek a törvényeszek új be-osztása tervezetét, mely szerint összesen 95 tár-sas törvényeszek lesz Magyarországon 77, Erdély-ben 18.

* Horváth Lajos volt miskolci országgy. képviselő — távirják Pestről egy bécsi lapnak — van Rajner Pál belligyér utódul kizemelve. Korizmicus földmívelési miniszter, s Erkövy államtitkárságot nevezetnek ki.

* Chybiorsz Pál ur az aradi alrealtanoda ta-nárai s tanulóit előtt a fejszámolásból előadást tart-ván, rendkívüli és csodálatos emlékezőkészsége által a tanárokat és tanulókat bámulatra ragadta. Növekedett azonban e csodálat, midőn e vak fér-fü a harmadfoku gyökkivonásokkal egy úgy mint az egyenletekkel, pillanat alatt a legbonyolodot-tabb kérdéseket feloldotta. E rendkívüli férfit a t. c. tanodák igazgatóinak néhány előadásra a legmelegebben ajánljuk. Ezen ajánlat folytán a kereskedelmi ifjúsági kör választmánya fel-kérte Chybiorsz Pál urat, hogy ma csütörtökön este 8 és fél órákor a kör helyiségében előadást adjon, melyre a t. c. közönséget 20 kr. bementi díj mellett tisztelettel meghívjuk. A választmány.

* Harachine Károly bécsi táncostanár már megérkezett városunkba s jövő hétfőn a „fehér kereszt” nagy t. e. m. e. b. n. megkezdé a tanítást. Nevezett táncművész Bécs legmagasabb körei-ből is igen kitűnő bizonyítványokkal bir tanítási jeles módszeréről s így hisszük, a szülők fölhasz-nálandján rövid ittelé alkalmát, gyermekeik e tekintetben kiképzésére. Nevezett táncostanár magánórak adására is vállalkozik.

* A belga királyné jelenleg fivére, Jó-zsef főherceg birtokán, Alostban időzik, s mint hírlík, néhány hetet szándékozik e gyönyörű ny-a-ralóban tölteni. A királyné szintúgy mint a főher-ceg és neje a legelőkelőbb érdeklődéssel visel-tik minden iránt, a mi magyar s esténként egy cigánybanda tűzről pattant magyar nőtái s a nép énekeiben gyönyörködik. Tegnapielőtt a bis-

kei dalárda tiszteledett, magyar dalokat énekelve, miután a dalárda tagjait a főhercegi asztalnál megvendégelték.

* A „Magyar Ujság” csárda-modoru újdón-dásza fölajdul, hogy lapunk mult vásárnapi szá-mában III. Napoleon 48-iki proclamációját tar-talmazó cikkkét a forrás megnevezése nélkül közöltük. Való, hogy oly rendkívüli esetben, midőn egy lap érdemesnek találja a „M. U.”-ból valamit átvenni, illenék, hogy a forrást compact betűkkel megjegyezzék. Megnyugtatósául meg-valljuk, hogy e proclamációs cikkk csak tévedés-ből került ezuttal lapunkba, miután mi azt már h. ó. n. a p. o. k. a. l. e. z. e. l. ő. t. t. e. g. y. francia lap nyo-mán közöltük volt. Eltekintve azonban attól, mily kicsinyes eljárás, egy vidéki lapot, melyből számos alkalommal közölt a „M. U.” helyi s más közleményeket, a forrás megnevezése nélkül, — ily ótromba módon megróni: az újdondász azon rosakaratú cselzátát „hogy ujabban „ott főn” aligha veszik tőle szívesen” szemtelendül koholt hazugságnak bolygezzük, mely alávaló insinua-tiót, ha a „M. U.” újdondászában becsületérzés van, visszavonni leendő kötelessége.

* A sárosmegyei ügyvédi-egylet folyó évi ápril 10-én kelt felirátában az igazságügyminis-tert oly törvényjavaslat előterjesztésére szólítja fel, mely szerint a bünyvizsgálatok kizárólag bírói személyek által teljesíttessenek; a vizsgálati fog-ságot elrendelő végzés fellebbezethetőség; a nyil-vánosság és szóbeliség életbe léptetessék; a be-csületésért bünyvádi eljárás útján fenytessék, és a rögtönbíróság töröltessék el.

* A szolgálaton kívüli fegyverviselés kö-vetkezménye. Vasárnap reggel 4 órákor a 2 sze-recsen utcában két katona s egy polgári egyén között verekedés támadt; a katonák kardjaikat használták, azonban Luxader biztos által letar-tóztatott volna, ha több véletlenül arra jöv. al-tiszt őket erővel ki nem szabadítja, miközben a társa segélyre siető Friedler rendbíztost fején kardjaikkal oly súlyosan megsebesítették, hogy nevezett biztos életveszélyben forog. — Mi ujra ismételtük azt, minek a hazai lapok pártkü-lönbség nélkül már annyi ízben kifejezést adtak, hogy a fegyverviselés szolgálaton kívül hasonló életbiztonság elleni merénnyel elhárítása végett eltörölendő. A fentebbi eset azonkívül a hadsereg fegyelmi állapotát sem a legszebb világításban tünteti föl, midőn altisztek reggeli 4 óráig a vá-rospan kóborolhatnak.

* Gr. Batthyányi Lajos hamvainak ünnep-lyes eltemetése. Pest városa külön levélben hívta meg a nagy halott üveggyét, kifejezve e levélben azon mély gyászt, melyet a nemzet nagy halottja miatt érez, és afeletti örömet, hogy eljött az idő, melyben szabadon mutathatja meg az ország rész-vétét és kegyeletét.

* Zalamegye közgyűlése elhatározta, hogy Izsó Miklósnak kitűnően sikerült mellszobrát, mely a megye egykori főispánját, Zrinyi a költőt ábrázolja, a genialis szobrász által márványban készített el.

* Szent-Balázson megtagadták az adófi ze-tést, mi végett a megyei esküdt, az adóhivatal-nok és két pandur megjelentek a helyszínen, hogy kellőleg megmagyarázzák a törvényt s mi-dőn azt olvasnák, egy előharcos oda ment s a könyvbé tekintett s így kiáltott fel: már hogy volna ez törvény, hisz olyan, mint az abc és könyv. Denique az adófizetést nem teljesíték s most oda-csak gyalog, de lovaskatonaságot kellett oda-rendelni.

* Egy hivatalnok a királyi táblánál K... S., vasárnap Budán az utcán v. áltóhamisítás mi-att elfogatott. Elfogatása nagy feltűnést okozott. Mindjárt az első kihallgatás alkalmával bevallá tettét és mivel pesti illetőségű és Pesten követte el az említett vétéséget, Pestre kísértetett át.

* A Münchenben megjelenő „Süddeutsche Presse” komoly arczával írja: Magyarország a l-királlya, József főherceg veszélyesen beteg. Ez aztán a híres német „Gründlichkeit.”

* 11 éves gyilkos. Landzséren egy fiatal, 11 éves cseledű urnőjét álmában megtámadta, s egy baltával nagyon veszélyes sebeket ejtett rajta. A nő sikoltozására összefutottak a szomszé-dok, s megakadályozták a vérengző tett befeje-zését. A kihallgatás a fiatal gyilkos dacoszan vallá be, miszerint sajnálja, hogy a nőt egészen meg nem ölhette.

* A pápa csalahatalansága már is kezd csodákat mivelni. Egy felsőausztriai ultramontan lapocska legalább a következőket hirdet róla: „Egy családapa, hogy beteg nejenek gyógyulást szerezhesen, kilencz napig bójált és imádko-zott szent Péternek, az első csalahatalan pá-pának tiszteletére. E célból egy külön imád-ságot is szerzett a gondos férj, mely nem volt egyéb, mint a csalahatalanság credója. Férj és feleség megfogadták, hogy ha az utóbbi felgyó-gyul, ők kihirdetik, miszerint a gyógyulást csak a csalahatalanságban való hitök eszközölte. És a nő csakugyan fel is gyógyult. Ime — kiált fel a lapocska — már most is mily csodákat miv-el a csalahatalanság; hát még ha dogmává lesz emelve!

* Rablókrónika. Szabolcsmegyében Kor-nis János csendbíztosnak sikerült egy, a vidéken évek óta garázdálkodott, mintegy 24 férfi és 14 nő tagból álló rablóbandát fölfedezni, midőn leg-kevesebb tartottak a veszélytől, a n-halászi két Tisza közti erdőben meglepni. A rejtek-szigethez a pandurok csónakokon közeltek s a rablók en-nek neszt hallván, elfutottak s a Tiszán átusz-tak, sódort, pogácsát s egy csomó rablott holmit hagyván a tanyán. Bercezel és Paszab községek fél-re-verték a haragokats tömeges támadást intéztek a menekvők ellen. A rablók kétségbeesetten védelme-zték magukat, az elesetteket is magukkal vivék s nagyobbbrást megmenekültek. Kornis csendbí-ztosnak, dacára, hogy járn alig képes, mégis si-került az üldözésben három férfit s két nőt el-fogni. Vallomásaikkól kitudt, hogy Tolcsván, Mándokon és Beregszászon követtek el nagyobb rablásokat, s több szekeret is kifosztottak. A ha-marabb többnyire szabolcsiak, beregiek és zemp-léniek. Az üldözés most is tart — írja a „Reform”. május 8-ki száma. — Ugyane lap szerint Szath-már-Németiben roppant árvíz volt apr. 28-án.

* Figyelmeztetjük t. olvasóinkat mai hir-detési rovatunkban az A s a i c i o r a z i o n i G e n e r a l i biztositó társulatra vonatkozó, a „Pester Journal”-ból átvett értesítésre.

Az elmúlt vasárnap tervezve volt kirán-dulás Soly mosra kedvezőtlen idő miatt elha-lasztatván, kedvezőbb idő esetén jövő vasárnap, május 15-én fog végbe menni.

Előjegyzések a kereskedelmi ifjúsági kör helyiségében eszközöltenek.

— Ma este a Bauer-féle újonnan átalakított és légszuszvillágítással fényesen berendezett kert-helyiségben a Sándorezred zenekara következő zenedarabokat adandja elő: Sardanapal-induló Widemantól. 2. Seta-négyes Kraustól. 3. Nyitány „A tolvaj szarka” operából, Rossinitől. 4. „Sack” polka francaise Strausstól. 5. Kar és végdal „Er-nani” operából Verditől. 6. „Nefejejts” polka-ma-zur Königsdttdtől. 7. Vászárjelenet és kar „Faust” operából, Gounodtól. 8. Mozart nyitány, Supptól. 9. „Wein, Weib und Gesang” keringő Strausstól. 10. Végdal „Lammermoori Lucia” operából Do-nizettitől. 11. „Könyvű vér”, gyorspolka, Straus-sától. 12. Fáklyatánc, Mayerbeertől. 13. A szép szöke Duna, keringő, Strausstól. 14. Dal, induló, Kraustól.

Köszgazdászat.

Takarmány-termelés.

Nem kell ex professo gazdának lenni, hogy bárkinek fel ne tűnjék gazdaszatunk napról napra inkább észlelhető hanyatlása. Oka ennek az, hogy termő-földünk a szemtermelés által tul-ságosan, sok helyen kizárólagosan van elfoglalva, ellenben a takarmány-termelés elhanyagoltatik; a föld termőereje ezáltal kizsároltatván, földünk álló tőkéje csökkenik, a mi mindenesetre nemzet-gazdaszati szempontból is igen megjegyzendő.

Gazdaságaink kezelésénél még mindig az ex-tensivitás a főszempont, vagyis azon fonák nézet, hogy csak nagy térek bevetésével lehet nagy ara-tásokra szert tenni, holott éppen a nagy és sok-szor termékenyen területeknél a kezelési és mun-káltatási kiadások fele sem térítik meg.

Száraz égáljunk és folyóink egyoldalú sza-bályozása réteinket tönkre tette, úgy, hogy még nedvesebb időjárás mellett sem számíthatunk ele-gendő fűtermésre. Folyóink szabályozásával a csatornázásnak, és az ezzel eszközölhető öntözés-nek kellett volna összekötte lenni, mi azonban nem történtvén, legnevezetesebb, a folyók menté-ben eltérülő fűtereink a szabályozásnak estek ál-doztatul; a többi, a kisebb folyók és patakok mel-lelt fekvő rétek sem élvezik ezen előnyt, mert a legkedvezőbb feltétel mellett sem, s általában nem öntözhetnek.

Ezen országos takarmány-calamitás csakis kiterjedt és általános mesterséges takarmány-ter-melés által szüntethető meg, melynek kihatása a földmívelésre kiszámíthatatlan lenne. Sokszor azon ellenvetéssel találkoztam gyakorlati gazdák ré-széről, hogy nem tudja, melyik takarmány-növény terem meg minden feltételek mellett vidé-kén, és hogy ha nedves időjárás van, terem elég szénája, s ezen esetben a takarmány-termelésre nincsen szükség.

Nem tagadom, hogy vannak egyes mostoha évek, melyekben a gazdának minden iparkodása a takarmány-termelésnél dugába dől, meg van azonban minden talajnak természetéhez illő ta-karmány-növénye. A loherének hazája a hívós agyag-talaj, valamint a búkkönyő, a luczerné és a ritkább, száraz és meleg homokföld, a rozsbab földnemeké a trifolium repens stb. A föld kellő és mély megmunkálása, az elővetemények gon-dos megválasztása, a kellő vetési időnek kinezése, oly tényezők, melyek tapasztalásom szerint, nem lettek takarmánytermelőink által eléggé tekin-tetbe véve; minélgyva nem volt csoda, ha a ter-més nem lett kiellégítő. Közönségesen telelészünk a szalma, holott az kevés takarmány értékével a marhát kinezvén, sovány és kevés trágyát szol-gáltat; ezért nem kell azután csodálkoznunk, ha különben nagyobb marhafalómány mellett is, csak kevés trágyát nyerünk, úgy hogy a mar-hának legnagyobb részét tartása mellett sem fizeti ki magát a marhatenyésztés az általa pro-dukált trágya által. Takarmánytermelés ese-tében tehát már a trágya is bőven visszaté-riti a reafordított költségeket, annak nagyobb mennyisége és belterjesztése által. — Minél fogya könnyen megérthető, hogy Angolhon, da-cára annak, hogy földjének 80%-ján takar-mányt, és csak 20%-en termel szemet, mégis ha-zánkéhoz nem hasonlítható virágzásnak örvend.

De emeli a takarmánytermelés a föld értéket a trá-gya nyeresőn kívül még különösen azáltal, hogy hátrahagyott hulladékaival és gyökőivel a földet gazdagítja, hogy legalkalmasabb eszköz a vetett takarmány a trágya decompositiójára, és hogy vé-gtére a talajt oly tiszta és porhanyó állapotban hagyja hátra, miszerint az ugarlást pótolja.

A talaj értékének emelése összefügg a mar-ha-tenyésztés valódi felvirágoztatásával; a talaj belterjes megmunkálás és elegendő trágya men-nyisége által olyan állapotba helyzetvén, hogy a takarmány-termelés nagyban üzethetik, s a marha és általában állattenyésztésünk olyan lesz, minőnek lenni kell, és a minő fájdalom jelenleg nem az — hasznahajtó, a gazdaság leghasznosabb ága, nem pedig terhe. („Gazd. L.”)

A Lloydjegyzetek változatlanok.

Távirati tudósítás

a bécsi börzéről 1870. május 11-én.

5% Metalliques . . . 60.50	Hitelintézet . . . 251.70
Nemzeti kölcsön . . 69.70	Váltó Londonra . . 123.90
1860. évi kölcsön . . 96.40	Értel 121.35
Bankrésztvény . . . 723	Arany 86 ¹ / ₂

A szerkesztésért felelős Bettelheim Vilmos.

Nehézség (eskór) és görcsöketalaposan gyógyít **Levél útján O. Killisch** orvosudor **Berlin**,
Louisenstrasse 45. — Már több száz beteget kigyógyított.**Herkules fürdő Mehádián.****Dr. Chorin Zsigmond**, a fürdő idején alatt, orvosi gyakorlatát ugyanott folytatja, és ajánlja magát tisztelt kartsáinak és a t. cz. fürdő közönségnek.**Meghívás.**Folyó évi május hó 15-én d. e. órákban Kovaszincz község házánál — a bordézsma kilenczét megváltása és egyéb fontos teendői elintézése tárgyában — rendkívüli hegyzsek tartatik, — melyre a kovaszinczi szőlő birtokosok ezennel tisztelettel meghívattak.
Aradon 1870 májushó 10-én.**Braumiller Lajos**,
hegykapitány.

466-1-2

Hangszer eladási helyváltoztatás.Van szerencsém tisztelettel tudomására juttatni, miszerint eddig a templomutcában létezett eladási helyiséget **főtér 45-ik szám** alatti **Kintzig-féle** házba, az új megyeház áttelenebe tettem át, hol gazdag választéku **hangjegyek** és mindennemű **hangszerek**, ugymint: **helicon, bombarson, euphonion, vadászkürt, trombitakürt, trombita, piston, klarinet, fuvola, picola, oboe, violoncell, viola, hegedű, guittár** és **ezitera**, valamint nagyválasztéku mindennemű **húrok**, a legjobb minőségben kaphatók.Továbbá elfogadtatnak ugyanitt megrendelések **zongorahangolásra** és **javításokra**, valamint kölcsönképen havifizetésért bérbe adok megrendelések a legpontosabban teljesítettnek.Husz év óta fennálló **zongorarakomány** azonban megmarad továbbra is az eddigi helyiségben, **templom-utca 8-ik sz. alatt**, s a t. cz. közönségnek **legnagyobb választékot** nyújt új és átjatszott **zongorákból**, melyeket a legjutányosabb árakon ajánlok, valamint kölcsönképen havifizetésért bérbe adok.

Azon meleg részvét által bátorítva, melylyel a mélyen tisztelt közönség hosszú évek során át fenállott üzletemet felkarolta, valamint az e téren szerzett tapasztalataimmal, igyekezni fogok minden kívánalmaknak a legpontosabban megfelelni, s ernyedetlenül oda törekedni, hogy mindennemű versenyzéssel szemben előnyt nyújthassak s ez által a mélyen tisztelt közönség eddig oly bőven tapasztalt pártfogását továbbra is megtarthassam.

Egyszersmind ajánlom mindennemű **író- és rajzszert** valamint **diszmi-rakományt** a legjutányosabb árakon.

Arad, 1870 ápril hóban.

Mély tisztelettel

Krispin József.

453-2-3

Arverési hirdetmény.

Saeán Ferencz részéről Battanyáncz Juon ellen 45 ft tőke s járuléka iránt lefolytatott végrehajtási ügyben 2996/1869. sz. a. kelt árverési végzésnél fogva a Kurtsion fekvő és a 45. sz. jkban Battanyáncz Juon és Varsandán Bozilla hitvesek nevére felvett 200 ft-ra becsült az 550. sz. ház és belfeléből álló ingatlan s a kikéltési összegnek elfogadott becsár 10 százaléka-nak letétele mellett Kurtsion község házánál 1870. évi május hó 30-ik napjának d. e. 9 órák becsárán alól is következő feltételek mellett a legelőbbet ígérőnek el fog adatni.

A legelőbbet ígérő leutéskor a vételár fele részét bírői kézbe leteszi, másik fele pedig az árverés utáni két hónap alatt Aradmegye törvényszékénél az ezután számított 6 százaléka kamattal lefizetendő.

Vevő leutéskor a vett ingatlan sá bir tokába lép, annak tulajdonát azonban csak a vételár lefizetése után a telek. átírás által nyeri meg.

A birtok átruházási illetéket egyedül

vevő viseli.

Kelt az aradmegyei törvényszéknek mint telekkönyvi hatóságának Aradon, 1870 évi május hó 7-ik napjának tartott üléséből.

Aradm. tkvi hatósága.

Ház eladás.

Orcezi-utca 17. szám alatt létező ház, hozzá tartozó még 3 külön lakással, két udvarral és két kuttal ellátva, szabad kézből örök áron eladó, bővebb értesítést nyerhetni t. cz. Novák L. ur a „kék csillag“-hoz címzett fűszerkereskedésében.

438-2-6

Első tanfolyam.

Tisztelettel alólirt morva-szilézia-rendi okleveles táncztanító, jelenleg a bécsi első nemesi tánczintézet tulajdonosa, a csász. kir. Theresianum akadémiának táncztanítója, alázattal bátorodik a nagyérdemű közönség becses tudomására juttatni, miszerint Aradra megérkezett s a helybeli lapokban közzétett „Előleges jelentés“ értelmében

tánczművészet-oktatási folyamat

rendez, melyben nemcsak a közönség salon és műtánczok, hanem az utolsó farsang alkalmával a legmagasabb udvarnál tánczolt francia négyesek s más egyéb tánczok is előadnak.

Miután az oktatásnál fő figyelmét oda fordítja, hogy tisztelt tanítványai mindegyike a test szabályos tartását könnyed, szép, de mégsem erőltetett, mindamélt illdelmes mozgásu viseletet tulajdonítson el, tisztelettel bátorodik a mélyen tisztelt szülöket, gyámokat, valamint intézet tulajdonosokat felhívni, gyermekeiket, növendékeiket és rájuk bizottakat (5 éves gyermekektől kezdve) ezen tánczoktatásban részesíteni.

Tisztelettel alólirt a t. cz. szülök és tanítványok kívánata szerint, akár családonkint, kör-, négyes- vagy csoportban tanít, valamint **magán-leckék** is rendeztetnek, nemkülönben **egyes tánczok** is előadnak.

Társalgási nyelv az előadás alatt tetszés szerint, francia vagy német.

Az első folyam hétfőn május hó 16-án kezdődik.

A nyilvános oktatás a „fehér kereszt“ fogadóban történik.

Beírásokat a tánczfolyamra délelőtt 9 órától 11-ig és d. u. 3-tól 5-ig a „fehér kereszt“ teremében eszközöltetnek.

Tanítási díj megállapodás szerint.

Arad, 1870. évi május hóban.

Mély tisztelettel

Harachine Charles.

451-2-3

**A „Pester Journal“ 1870-ik évi május hó 1-én kelt száma
következő cikket tartalmazza:****Pestbudai kölcsönös biztosítóegylet.** E vállalatnak 1870. évi ápril 24-én megtartott nagygyűlése köz tudomásulag elhatározta a liquidatiót, és megbizta a liquidatio-bizottságot, hogy ruházza át a már elintéztett biztosító-ügyeket egy más biztosító-társulatra. Az utóbbi, mint ma halljuk, meg is történt, még pedig a régi elismerésben álló**„ASSECURAZIONI GENERALI“**

az, mely átvállalta a „Pestbudai kölcsönös biztosítóegylet“ valamennyi ügyeit, akkép, hogy a liquidationalis bizottság tagjai személyesen és kölcsönösen állnak jót a díjak pontos befolyásáért. Ezen módzat mindkét részre nézve igen czélszerűnek látszik. Az „Assecurazioni Generali“ a maga részéről igen jelentékeny üzletet csinált a legszilárdabb alapon, (a „kölcsönös biztosítóegylet“ által elvállalt biztosítások köz tudomásulag többet tesznek 12 millió forintnál), s a liquidationalis bizottság más részről oly módon oldotta meg a rábizott feladatát, hogy ezért megbízói nemcsak elismeréssel, hanem a „kölcsönös biztosítóegylet“ számos comittensei őszinte köszönettel tartozhatnak neki. Anélkül, hogy az „Assecurazioni Generali“ dicséretét kürtölni akarnók — mert ezen intézet mindenfelé azon irigylésreméltó hirnévvel bir, hogy azon kevesek közé tartozik, kik „hála istennek“ nem szorulnak ilyes dicséretre — csak egyszerűen egy körülményre akarunk utalni itt, mely a comittensekre nézve a legfontosabb, mert bizonyítja, hogy e biztosító-társulat elég erős nagyobb bizonytalanok átvállalására is. Különböző osztrák biztosító-társulatok jótállási alapjainak közelebb megjelent összehasonlító kimutatásából kiveszük, hogy az „Assecurazioni Generali“ oly jótállási alapok felett rendelkezik, melyeket más biztosító intézetekéhez hasonlítva valósággal roppantoknak kell neveznünk. Legesattanosabban abból tűnik ez ki, hogy a nevezett biztosító-társulat jótállási alapjai nemcsak az „Azienda Assecuratrice“ (6,282.816 frt), s a „Riunione Adriatica“ (8.450.735 frt) jótállási alapjait, hanem még az „Első magyar általános biztosító-társulatéit (9,511.390 frt) is kétszeresen felülmulják, miután az „Assecurazioni Generali“ nem kevesebb mint 20,623.728 frt jótállási összeg felett rendelkezik. Olvasóink figyelmébe különösen ajánljuk ezen összehasonlító kimutatást. Figyelmes átnézése után hihetőleg mindenki egyet fog érteni azon ítélettel, hogy az alap, melyen a „Pestbudai kölcsönös biztosítóegylet“ liquidationalis bizottsága megoldotta feladatát, minden tekintetben szerencsésnek nevezhető.

A prágai „Bohemia“ 1870. évi jan. 3-án megjelent esti lapa következő, a fentebbi cikkben említett

összehasonlító kimutatását

tartalmazza, több osztrák biztosító-társulat jótállási alapjának. E társulatok tűz-, vagy pedig egyuttal életbiztosítási üzletekkel foglalkoznak, s a kimutatás az általuk közzétett 1868-ki zárszámadások szerint van közölve:

	a) Díj-tartalékalap			a) Nyereség tartalék			kibocsátott részvények		Összesen	Föl- állítás éve			
	Elemi-	Élet-		Elemi-	Élet-		Szám	Érték					
B i z t o s í t á s k													
Lipcei biztosítóintézet	1094733	—	—	669642	77	—	—	1000	1500000	3264375	77	1818	
Azienda Assicuratrice	1401864	48	1344590	43	153361	10	—	—	3383	3383000	6282816	01	1823
Assecurazioni Generali	7735591	05	7439096	59	559230	54	736010	37	3956	4153800	20623728	55	1832
Riunione Adriatica	3215450	—	1751532	—	183753	53	—	—	3300	3300000	8450735	53	1838
Első magyar ált. biztosítótársaság	3394229	83	2003239	98	827792	81	136127	83	3000	3150000	9511390	25	1857
Osztrák Phönix	1583169	08	228074	37	109058	17	—	—	2000	2000000	3920301	62	1860
Pesti biztosítóintézet	671779	12	137658	34	28370	84	—	—	2700	2700000	3537808	31	1865
Viktória	520748	24	—	—	25449	80	—	—	1201	1201000	1747198	04	1866
Donau	1163019	23	868381	47	37500	—	—	—	1000	1000000	3068900	70	1867

Jegyzet: A lipcei biztosító-társulat s a Viktória nem foglalkoznak életbiztosítással, a Hungaria közben megszűnt, tehát nem jó tekintetbe többé.

1) Beleértve a néhai első osztrák biztosító-társulattól örökölt tartalék alapokat.

2) Díj-tartaléknak a befolyó díjak félretett hányada nevezetnek, az esetleges veszélyek legyenlítésére.

3) Nyereségi tartaléknak az előbbi évek nyereségeiből gyűjtött alap nevezetnek.

464-1

Hirdetmény.

Sz. k. Arad városa törvényszéke részéről felhivatnak mindazok, kik néhai or. Máris Tódorné szül. Tritkov Roza hagyatékát képező Arad városi jtk. 1296. sz. alatt A + 1 h. r. 1625. sz. a. Sarkad hár-utczában 6. sz. a. fekvő ház és telek fele részében öröklési jogot igényelnek, hogy ebbeli igényüket ezen hirdetmény-ső megjelenéstől számított 45 nap alatt annál bizonyosabban érvényesítsék, mert ellenkezőleg a kitett hagyaték a törvényes örökösöknek általadati és nevelő telekkönyvileg átírattnai fog.

Kelt Arad sz. k. város törvényszéke 1870. évi május hó 9-én tartott üléséből.

Arverési hirdetmény.

Az aradi e. bir. kir. váltótörvényszéknek m. 6. december 20-án 4225/1869. sz. a. kelt végzése folytán közhírré tétetik, miszerint id. Andorényi Károly mint az aradi első takarékpénztár igazgatójának 230 ft járuléka tőke és járulékaiból álló követelése kielégítése végett Szeberényi Károly és Szeberényi Janos aradi lakosoktól bíróság lefoglalt illetőleg felül foglalt lovak, kocsi, disznók stb. az aradi város házánál folyó évi május hó 20-án d. e. 10 órákor tartandó nyilvános árverésen késpénz fizetés mellett el fognak adatni.

Aradon, 1870. évi május 8-án.

Jablonszky János,
váltótörvényszéki végr. bír.**Hirdetmény.**

Szabad királyi Arad városi törvényszéke részéről ezennel felhivatnak mind azok akik a néhai Várady Veszttin Vicsoria hagyatékához tartozó és az Arad városi 35 számú telekkönyvjelzőnyben felvett Belvárosi erdő utczai 41. h. r. számú íres telekre öröklési joggal birnak, hogy ezen hirdetmény közzétételétől számított 45 napok alatt annál bizonyosabban jelentkezzenek, minthogy ellenkező esetben a fentebbi ingatlan Várady Imre és Andor lemondása következtében Várady Idának átadati fog.

Kelt Arad sz. kir. városi törvényszéknek 1870. évi február hó 15-én tartott üléséből.

Biris Gergely,
aljegyző**Arverési hirdetmény.**

Sz. kir. Arad városi törvényszéknek mint telekkönyvi hatóságának 1870-ik évi március hó 5. napján 280. sz. a. kelt végzése alapján ezennel közhírré tétetik, miszerint Isz. István felperesnek Popovits Simon és Szalay Károly ügyvéd mint néhai Popovits szül. Pakurár Anna jogjondnok alperes elleni 364 ft tőkekövetelése s járuléka erejéig, az utóbbitól lefoglalt az Arad városi 1824. sz. jkban A + 1 alatt felvett 1058 fr 50 k-ra becsült Pernyárvá kultváro fejeze-utczai 8 és 9. sz. házak és 2307. sz. r. sz. telek tekintetében 1870. évi ápril hó 29-ik napján mint első árverési határozat megkísérett árverés eredmény nélkül maradván, az árverés 1870. évi május 31-ik napjának d. u. 3 órák mint második árverési határozat megtartatni, és ez alkalmmal a fentebb körülírt ingatlanok becsár alól is eladati fognak.

Mely árverés az Arad városi telekkönyvi hatóság helyiségeiben megtartandó lévén, arra venni szándékosok ujból és szal hivatnak meg, miszerint megokotli szándékos bánompenzzel ellátás, és mint az árverési feltételek a telekkönyvi hatóság helyiségeiben a hivatalos órát alatt bár mikor megtekinthetők.

Kelt Aradon 1870. évi május hó 14-én.

Alexievits Sándor,
tnok, mint törv. kiküldött